

הארת השבת

אמרים פנינים וסיפורים על פרשת השבוע

פרשת ויקהל תשפ"ב

פרשת שקלים

גליון ה - 100

א לעבטיגער שבת

מאת הרב יהודה צבי שפירא רב המוסדות

מתקתלים ומתחברים

פניני הפרשה

"ויקהל משה את כל עדת בני ישראל" (ל"ה א)

בדברי רש"י, שזה היה למחרת יום הכיפורים. יום הכיפורים ענינו של תשובה, שאז נאמר למשה: 'סלחתי כדברך'. ולכך: "ויקהל... כל עדת בני ישראל", התקהלות של כל עם ישראל כולם, שחזרו בתשובה ונסלח להם עוונם, וכולם היו בגדר של: 'כל עדת בני ישראל'.

ואפשר להוסיף, דהוא ע"ד הנאמר במתן תורה, בדברי המכילתא עה"פ: **'ויסעו מרפידים ויבאו מדבר סיני'**, מה ביאתן למדבר סיני בתשובה אף נסיעתם מרפידים בתשובה. ובהמשך: **'ויחן שם ישראל נגד ההר'**, ובדברי רש"י: **כאיש אחד בלב אחד**. דגם כאן, מכיוון שכולם היו בתשובה - הם היו בלב אחד, כולם יחד, כל עם ישראל, דהא לא היה להם עוונות לאחר יום הכיפורים, ולא היו יוצאים מן הכלל.

"ויקהל משה את כל עדת ישראל ויאמר אליהם אלה הדברים אשר צוה ה'" (ל"ה א)

בדברי הרב החיד"א, **שתרי"ג מצוות מכוונים כנגד אברי האדם**, רמ"ח מצוות עשה כנגד רמ"ח אברים, ושס"ה לא תעשה כנגד שס"ה גידים. ולכאורה הוא מקשה, הרי ישנם מצוות השייכים לכהנים או למלך שבישראל, וכן לא כולם הם שוחטים, ולא כולם יכולים לקיים מצות 'שילוח הקן', וכן עוד בדרך זה.

ומתוך, אם כלל ישראל הם באחדות וכאיש אחד - נחשבים המצוות של כל אחד ככולם. וזה שנאמר: **'ויקהל משה את כל עדת ישראל'**, שזה אחדות, ועיי"כ אמר משה: **'אלה הדברים אשר צווה ה'"** ויחשב להם כאלו קיימתם כולם כל המצוות.

ואפ"ל בדבריו: **'אש"ר צוה ה'"**, ר"ת: שישם ריבוא א'יותיות, שיש בתורה - כנגד ששים רבוא נשמות שבישראל, שעל ידי - שנכללים יחד, מקיימים מצוות ה', וכדבריו.

כן אפ"ל: **'שיאלה הדברים'** קאי על לימוד - שעוסקים בדברים - בדברי תורה, כאלו מקיימים אותם. **דכל העוסק בתורת חטאת כאילו הקריב חטאת'** (מנחות ק"י). וכן: **'ונשלמה פרים שפתינו'**.

"וביום השביעי יהיה לכם קודש שבת שבתון לה'" (ל"ה ב)
יש לדייק, שוביום השביעי', כתוב: **'לכם'**. ובשבת שבתון' כתוב: **'לה'**,

דהנה הימים הם כלי וצמצום, וכמובא (ליקו"מ נ"ו, עה"פ: ומדת ימי מה היא) לכך שאצל עם ישראל שהשבת היא בתוך כלי ומדה של ימים, כתוב ענין של ימים: **'וביום השביעי יהיה לכם'**. אך אצל הקב"ה שהוא למעלה מהזמן, כתוב: **'שבת שבתון לה'**.

"וביום השביעי יהיה לכם קודש" (ל"ה ב)

'יהיה לכם - שלכם יהיו', ע"ד הנאמר באברהם: **'והיה ברכה', שהברכות יהיו מסורין בידיך**, (רש"י). והא שבת מקור הברכה, ומיניה מתברכין כל שתא יומי. וזהו: **'יהיה לכם'**.

ובליקו"מ (ק"יט): **'בשבת נמשך הדעת לכל אחד**. וזה שאומרים המבקרים להחולה, יכולה היא שתרם, לשון נוכח,

שותפות, ישנם זכותם של רבים העושים את המצוות, את העבודות ה', ביחד שואבים התעוררות, ומקבלין דין מן דין.

המניין שלכם היה בוקע רקיעים

ועוד מסופר; היה זה בתחילת התקרבותו של רבי נתן לרבינו, היה לו חבורה בעיר 'ברסלב' מסוחרים מוכרי כלים (ספצערס), שהיה מרבה לדבר עמם בעבודת ה', לעוררם ולהלהיבם בדרכי העבודה. רבינו הק' היה מתעניין אצל רבי נתן בתכיפות אודות חבורה זו. ורבי נתן מגודל תבערתו לעבודתו ית', חש שבני החבורה אין ליבם עמו בבערה זו, אי לכך אט אט חדל מלדבר עמם, וכך במשך הזמן, פסקה החבורה.

ממהות החבורה וביטולה. אך רבינו ברוח קדשו שחזה וראה; השאיר 'פיתקה' בכתב ידו, שכך היה תוכנה: **"מה אומר לכם, המניין שלכם היה בוקע רקיעים"**. שבה רימזו לרבי נתן על חשיבות 'חבורה' זו. כמובן שרבי נתן קיים עצת רבנו; וחיפש שוב חבורה זו, של סוחרים הכלים והסירים, ואף גם הקדיש לכך עוד יותר זמן מזמנו היקר - ששמרם היטב.

אכן כן; החבורה, ההתכנסות וההתקהלות יחדיו היווה אבי יסוד לבני העלייה, לאנשי הצדיק, לעובדי ה', לאנשי מעשה ולפשוטי החסידים, שהתכנסו יחדיו לקבל אחד מהשני נקודות החברים, להתעורר ולהתחזק יחדיו.

חברות רבות ומגוונות היו לאנשי מעלה, שהמטרה אחת היא: **'איש את רעהו יעזור ולאחיו יאמר חזק'**, לקבל ולשאוב יחדיו אור התורה והעבודה, אורם של צדיקים וחסידים, טעמים המתוק וערבותם.

התגלות אחדותו ע"י פעולות משתנות

ובפנימיות רום מעלת האחדות, מבארו רבינו בליקוטי מוהר"ן (ב' ח"א): **כשישנם פעולות משתנות, דעות משונות אלו מאלו, ואף על פי כן נכללים יחדיו באהבה ואחדות, על ידי כך, נתגלה - גם אחדותו הפשוט של הבורא - מכלל פעולות התשתנות שישנם בעולמנו. וזה מאוד יקר בעינינו ית'. והכל כתוצאה מהשלום והאחדות של ישראל כאן למטה בעולם. וזה: 'אתה אחד ושםך אחד' שמתגלה אחדותו יתברך. על ידי: 'ימי כעמך ישראל גוי אחד בארץ' שכלל ישראל מתאחדים יחדיו.**

אחוז בכסא כבודי - בנשמות ישראל

ועוד במעלת האחדות וההתקהלות בשרשו, והחיבור למשה רבינו, הוא ב'אוסף מכתבים' (לרבי יעקב מאיר שכט) בכתב: **'ויאפילו משה רבינו עליו השלם כשנתיירא מקנאת המלאכים אמר לו השי"ת 'אחוז בכסא כבודי', ומפרש רבינו (ליקו"מ ח"ב א) שהכוונה ב'נשמות ישראל החקוקות בכסא הכבוד'.** והיא סגולה בדוקה שלא ליפול מהשי"ת להתאחז בכלל ישראל, ומכל שכן עם החברים, ומכל שכן עם המקורבים לצדיקים אמיתיים. והכוונה שיהיה לו אמונה בהם, ואהבה ושמחה בטובתם..."

עצם ההתכנסות וההתקבצות, שהשייה במחיצה אחת, קירוב הלבבות בשבת אחים, ההתכללות בויקהל משה' - לשמוע ולהידיק יחדיו באור הצדיקים, באור התורה שהנחיל משה, בקדושת השבת שצוים משה בכאן, נחרטים על מיתרי הלבבות, מתרבים הצירופים של נשמות ישראל, ונושבים רוח חיים בלבבות המתכנסים והמתקתלים, והשפעתם רבה היא ליחיד ולכלל.

על הפסוק 'ויקהל משה' כותב המדרש (מדרש אגדה): **למה הקדים בלשון 'ויקהל' מה שאינו נמצא בשאר מקומות בתורה? ומתוך? זהו שאומר הכתוב: 'מי כהחכם ומי יודע פשר דבר' (קהלת ח א): אשריהם הצדיקים שיודעים לעשות פשרה בין ישראל לאביהם שבמים... תבוא קהילת משה רבינו, שנאמר: 'ויקהל משה את כל עדת', ותכפר על קהילת אהרן דכתיב: 'ויקהל העם על אהרן'.**

ובדברי המדרש הגדול, דורשי אגדה אומרים: **מתחילת התורה ועד כאן, לא אמרה פרשה בהקהלה אלא זו, ולמה? לא כך אמר הקב"ה למשה; הקהל את בני במצות השבת, כדי שתהיה שמורה לדורות, להיעשות קהילות קהילות ולהיכנס בבתי כנסיות ובבתי מדרשות לשמוע דברי תורה, ולקדש את שמו הגדול, כעניין שנאמר: 'במקהלות ברכו אלקים ה' ממקור ישראל' (תהלים ס"ח). מהו 'ממקור ישראל', רבי יוסי אמר: זה הקב"ה שהוא מקורן של ישראל, והוא מקורן והוא סיכויין ועליו יאטחו. אמר להן הקב"ה לישראל: אם נקהלין אתכם בכל שבת ושבת לבתי כנסיות וקורין בתורה, מעלה אני עליכם כאילו הודעתם עלי שאני מלככם, ההתקבצות וההתקהלות של בני ישראל איפה - מכפרים על עוונות.**

הוא אומר; בהתקבצות יחדיו לדבר תורה, בהתכנסות בני עם ישורון בכדי לקדש את שמו הגדול אנו ממליכים את הקב"ה, וממשיכים ברכו ממקור ישראל, ברכת שמים ממעל.

ריבוי הבתים ע"י ההתכנסות וההתקהלות

בדברי מוהר"ת על מעלת 'ויקהל', ותוכנו הפנימי: **'יוזא בחינת ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אליהם אלה הדברים. שהזהירם אז על מלאכת המשכן, ועל כן הקהילם תחילה. כי המשכן הוא בית התפילה שנבנה מריבוי הבתים - הנעשים על ידי נצטרכין וקהלן עדת בני ישראל יחד, ע"י צטרפין צירופים רבים ונפלאים ונרביין הבתים מאוד.**

ועל כן הקדים לומר: **'ויקהל משה'**, ויקהל דייקא, כי עיקר בנין המשכן שהוא בית התפילה, נעשה על ידי בחינת ויקהל, על ידי ריבוי הצירופים שמצטרפין על ידי הקיבוץ, שנתקהלן יחד שנעשין מהם בתים רבים עד אין מספר שמהם נבנה המשכן. (ליקוטי הלכות ציצית ז"ב). ומשמע כבר מדבריו, שהצירופים הנפלאים, ובניית הבתים, הם בכל התקבצות ואסיה דקדושה שגדולה מעלתה מאוד, בהחברות יחד אבני הקודש של נשמות ישראל.

איך משלימים חבורה אהובה וחביבה כזו

היה זה אחד ממקורבי רבינו מוהר"ן מברסלב, ורבי ליפא שמו, שהתרחק לתקופת מה, ונמנע מלבוא להתקבצות התלמידים, כעבור זמן התקרב שוב לחבורה, בעת חזרתו והתבאר רבינו, באמרו: **'יתמה' אני איך משלימים חבורה אהובה וחביבה כזו, ממה נפשך, אם באותם השנים לא הלכת בדרכי ה' כראוי, בוודאי הפסדת מה שהפסדת, ואם היית עובד השם כראוי, הלא טוב היה אם היית מטיל העבודות והיהדות שלך גם כן לתוך השתופות של החברים האהובים. והיו אחרים יכולים להרחיב ידיהם ולהצליח על ידי העבודות שלך'.**

הרי כבר אמרו חז"ל: **דאינו דומה יחיד העושה מצוה לרבים העושין. כי הרי בחבורה יש זכות הרבים, יש**

סיפורים מאירים

סיפורי פרשה במשנת רביה"ק מוהר"ן מברסלב ותלמידיו זי"ע

”בחכמה בתבונה ובדעת” (ל”ה ל”א)

ויחכם מכל אדם!

ידוע היה הרב הקדוש רבי צבי אריה מאליק זי”ע, תלמידו של הרה”ק רבי מיכל מזולטשוב ברוב חכמתו ופקחותו, וזאת לבד מגודל צדקותו וקדושתו. כשדיבר פעם רבינו מגודל מעלתו של רבי צבי אריה, התבטא: ”אילו היה חרד (פרוס) כפליים ומידתו לא היה מגיע לרום מעלתו, אלא הוא זכה למדרגותיו בגלל גודל חכמתו”. הרב הקדוש רבי ברוך ממעזיבוז התבטא על גודל חכמתו, באמרו: שרבי צבי אריה מאליק הינו חד בדרא בחכמתו המרובה. כך היה זה, כאשר הגאון רבי חיים מוואלאזין הגיע פעם בעת עריכת גלותו, לעיירה אליק, הזדמן לבית הכנסת בשעה שרבי צבי אריה - אב בית דין ערך ידיו תורה. רבי חיים התיישב בפניה עם בגדיו הפשוטים שלא יכירוהו, הקשיב לדן תורה, והיה לו הערה להעיר. ניגש לאחד הרבנים והעיר לו את הערתו, ומיד נס החוצה שלא יכירוהו ויכבדוהו. לאחר מכן פנה להכנסת אורחים שבבית הרב מאליק, ששימשו במסירות ובנאמנות כיתר אורחיו, וגם שוחחו יחדיו בדברי תורה כשהגאון רבי חיים וואלאזין עמד על גדלו של רבי צבי אריה בלימוד התורה. לאחר שבועיים ימים נפרד הימנו לשלום, ובהמשך; כשחזר לביתו התבטא: שאינו מחוור אצלו, למה רבי חיים לא התעניין על שמו וזהותו, אם מחמת גודל יראתו, או מחמת גודל חכמתו...”

בחדש ניסן שנת תק”ס נסע רבינו ליגאלציה שם ביקר אצל צדיק הדור הרה”ק מנעשכוי, ואצל הרה”ק ר’ צבי אריה מאליק. טרם היכנסו להצדיק מאליק, התבטא רבינו: שחושש הוא ממנו, יען כי פקח הוא.

אך גם רבי צבי אריה הפליג בגודל חכמת רבינו באמרו: ”האם מספיק להגדירו ביוחכם מכל אדם?!” כן, לאחר שנים, כאשר רבינו שהה בלמברג כשנחלה בחוליו הקשה של מחלת השיעור שתקפה אותו, התבטא רבי הירש לייב לאנשיו באמרו: ראיתי אותו (את רבינו) לפני מספר שנים בביתי, אז לא השגתי אותו, היום איני יודע כלל מהותו; לפי הנראה לי, נצטרך כולנו לבוש מפניו!”

”מלאכת עבודת הקודש” (ל’א)

עבודת השם בציונו של רבי יוחנן הסנדלר

היה זה העובד השם הנודע רבי הירש לייב ליפל, שעל אף זקנתו וחולשתו בערוב ימיו, לא ויתר על עבודתו בקודש, וכשהתבודד בין עצי היער וקברות הצדיקים, היה נוטל עמו נער צעיר שילוהו. וכך מספר מזיכרונותיו החסיד ר’ גדליה פליר (בספר בצלו של הרבי): היה זה בזקנותו של רבי הירש לייב - כשהייתי באחד הלילות עמו ב’מירון’, ביקשני להתלוות אליו בחצות; חפץ הוא ללכת לקברו של ה’מלאכת הקודש רבי יוחנן הסנדלר זי”ע, קבענו שעת יציאה, ובה צעדנו יחד אל הציון. אחריו נגיעים למקום, רבי הירש לייב מדליק נר, ומתחיל לצטט בזה אחר זה מאמרים משמו של רבי יוחנן הסנדלר. כשהבחין במבטי התמה, הסביר לי את פשר מנהגו: ’כשאני בא אל ציון של צדיק, אני צריך להזכיר לעצמי לפני מי אני עומד לדבר’. לאחר מכן התיישב על אחת המדרגות למרגלות הציון והחל לומר ’תיקון הכללי בהתעוררות הלב, בעוד אני עוזב את המקום ויוצא להתבודד בשדה הסמוך.

לאחר כשעה שבתו, והנה אני שומע את רבי הירש לייב אוחז עדיין באמצע אמירת התיקון הכללי בסוף מזמור נ”ט, כששבו ושבו הוא חוזר בתחינה ובדבקות נפלאה על המלים ’כי היית משגב לי ומנוס ביום צ’ר’. וכך זכה וזיכה רבי הירש לייב את טעמה על עבודת השם.

יהודי שהתייגע כל כך בעבודתו בקודש – לא שוברים את רוחו

היה זה חסיד מתלמידי רבינו, שעשה סוכה יקרה ומפוארת והוציא על כך סכום גדול. אתא ובא ליל החג, ותלמיד זה, ביקש מרבינו את הזכות שיבא לקדש אצלו בסוכתו - בליל החג הראשון. רבינו מילא את מבוקשתו והגיע יחד עם רבי נתן לסוכתו. בעת שיבתם בסוכה, העיר מוהר”ן שהסוכה אינה כשרה כל-כך על-פי הדין. אולם רבינו שתק ולא העיר על כך. כשראה מוהר”ן, שרבינו צוק”ל שותק, שתק גם הוא. בדרך חזרתם אמר רבינו לרבי נתן: ”יהודי שמיגע עצמו כל-כך, ומוציא כל-כך הוצאות על הסוכה, אתה בא לפסלה מחמת חומרות יתרות ולשבור את רוחו...!”

המשך פניני הפרשה

הינו שתרחם אתה, שיהיה לך רחמים על אחרים על ידי הדעת שיש לך מבחינות שבת”. וזהו דיוקו של קרא: ’יהיה לכם’ - שלכם יהיה.

”ששת ימים תעשה מלאכה” (ל”ה ב)

אפשר לדייק: ששית ולא ששה, ענין: ת’, הרומז לחיים, כמובא בחז”ל (שבת נה.) עה”פ: ’והתיות ת’ (יחזקאל ט), לשון חקיקה של אות ת’, הרומז: ל’ ת’/חיה, או: ת’/מות ח”ו. וזהו: ששת, באות: ת’, חיים או מיתה: ’ומחלליה מות ימת’. ובליקוטי מוהר”ן (תורה א) על פסוק זה: שנחקק ונרשם. וזהו ענינו של שבת: ’אות’. וגם שנחקק רישומו של השבת לכל ששת ימי המעשה.

”וכל חכם לב בכנס” (ל”ה ג)

החכמה זה - ”בכנס”, ממכס ובתוככם, בתוך כל אחד ואחד. החכמה ישנה רק צריכים לחפשה בתוכנו. וכסיפורו של רבינו הק’, על רבי איזיק שחלם על האוצר בווינה, ולבסוף התברר לו שזה בתוך ביתו.

”את המשכן את אהלוי” (ל”ה י”א)

דבר רש”י, אהלוי קאי על יריעות עזים העשוי לגג. ולכאורה קשה; למה הוזכר בנפרד דווקא ’גג’ המשכן, ולא קירותיו וכדומה.

ואפ”ל, שמרומז בכאן ענין המקדש שלעתידי לבא שחז”ל אומרים: (ילקוט שמעוני ישעיה תצ”ט): ’בישעה שהמלך המשיח בא, עומד על גג בית המקדש והוא משמיע להם לישראל ואומר: ענווים הגיע זמן גאולתכם. וזהו: ’גג’. וענין: ’יריעות עזים’ גם מרומז בעבודת בית המקדש: כדברי חז”ל: ’עזים שבירחו היו מתעטשות מריח הקטורת. (יומא ל”ט):

”את אבני השהם ואת אבני המלאים” (ל”ה כ”ז)

ע”פ דברי ה”ינועם אלימלך’ (פ”ר משפטים) דאבני החושן היו גג: שנים עשר צירופי הו”ה ב”ה. והנשיאים שהיו צדיקים גמורים הביאו את האבנים האלה, דהיינו שפעלו ותקנו והביאו את שנים עשר הצירופים הנ”ל.

ואפ”ל, שראשי תיבות של: א’בני ה’שהם, א’בני ה’מלואים הם י”ב, וכידוע שבאותיות התורה מצורף שמתיו ית’ - כי התורה כולה שמתיו של הקב”ה (זהו ח”ג צח), רמז בפסוק מנין י”ב – כנגד י”ב שמות הו”ה.

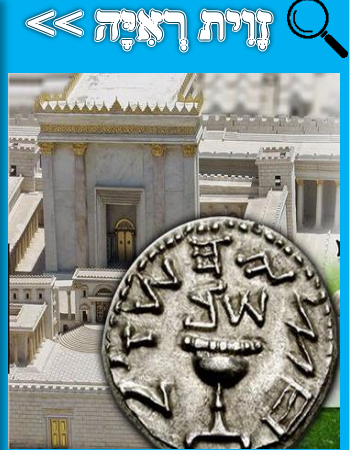
והקשר בין שם הו”ה לשבטי ק”ה ולעם ישראל, אפשר לומר בהקדם ע”פ דברי ה’כלי יקר’: ענין ’אבני השהם’ שכיפרו על שתי אבני לוחות שנשתברו, ושם נפרדה החבילה בין ארבע אלו, והם: ה’שי.ת. והלוחות: ומשה וישראל. ומביא את דברי הרבינו בח”י (ס”ג): ’שהם’ אותיות: ’הש”ם. ’מש”ה’. ומעתה נודמו ארבעתן אל פונדק אחד.

וזהו ענינם של אבני השהם – שמיחדים שם הו”ה עם כלל ישראל. וקוב”ה ואורייא וישראל חד הוא. כדברי ה”ינועם אלימלך’, ודו”ק ובנין ’אבני מלואים’ מתרגם אונקלוס: ’אשלמותא’, שבכתבת י”ב השבטים בהם היה שלמותו. שזה יחודא של קב”ה ושכינתיה, הו”ה עם כלל ישראל. שלמותו, דרך ה”ב אבני החושן והמלואים.

”ויבאו כל איש אשר נשאו לבו וכל אשר נדבה רוחו ונתן אתו הביאו את תרומת ה’ למלאכת אהל מועד ולכל עבודתו” (ל”ה כ”א)

עבודת ה’, ב’נפש רוח ונשמה’. וזה: ’אשר נשאו לבו’, ענינו של ’נפש’, לב יודע מרת נפשו (משלל י”ד). הלב בנפש כמלך במלחמה (ספר יצירה פ”ו. ליקוטי י”ב). ’נדבה רוחו’ רומז ל”רוח”. ’את תרומת ה’’, רומז ל”נשמה” שהוא חלק א’ ממעל, וזהו: ’למלאכת אהל מועד ולכל עבודתו - לעבודת ה’.

הלימוד מ”ממחצית השקל”: להתכלל עם חבריו, אך לדעת שיש לו - ויהודיותו הוא...
 ”אף על פי שכל אחד נותן מחצית השקל... שמרמז שכל אחד מישראל צריך לחברו - שחברו ישלימו... אבל אף על פי כן אסור שיתן אחד בעד חברו, פי נזהרו: העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט... כי כל אחד ואחד עומד בפני עצמו”.
 (ליקוטי הלכות)

פרשת שקלים

זרית ראקה <<

זקנים יקרים! פדאי לנו מאוד לדעת יסוד זה - שנגדר עליו היום בקצרה, וכן נוכל לחיות את חיינו ב’יתר נעימות, בשמחה ובטוב לבב. העולם הזה שאנו חיים בו את נמי חיינו - אינו תמיד משמח אותנו. רבים הם הקשיים, היסורים, והמקצובים שיש לו לאדם בזה העולם. לא תמיד הולך לנו כמו שאנו רוצים כפי שאתכננו. לא פעם הולך לנו בדיק הפוך ממה שרצינו וחסבנו עליהם. עולמנו הוא רק ’פרודור’ לעולם האמתי והנצחי, לך אל לנו להבהל ולפל למצב רוח קודר, קשיש לנו קשיים ומקאובים. ה’רבונו תם’ כותב שהעולם הזה נקרא ’נוה התלאות’, מקום שהוא מקף עם תלאות קשים, ומקצבים לא נעימים. זהו העולם הזה, ואסור להבהל מן. ולך; קשטוב לנו-בל נשכח להודות להשם, וכשלא טוב לנו, בל נבהל מן. נדע ונאמין שכל זה לטובתנו, גם אם לא תמיד רואים זאת. וכן מספר על רבנו הקדוש רבי נחמן מברסלב, קשה ילד קטן מאוד - כבן שלש וארבע שנים. לא היה בוכה אף פעם קשאימה היתה מסרקהת לו את שער ראשו, כי כבר אז בימי קטנותו ידע והבין שבעולם הזה בהקרח גם לסבל. בספר ’לקוטי עזות’ (סבליגות יא) פתוב: ”אין נמצא אדם בעולם שלא יעברו עלו יסורים והרפתקאות הרבה, פי אדם לעמל ילד’ (איוב ה. ז). וכן פתוב ב’קהלת’ גם כל ימינו פעם ומקאובות, ואין שום תקנה להנצל מזה, פי אם לברח להשם יתברך ולתורה”. נזכר! כל קשי וצער שמיגע, לא נפל מן, נתעודד, נתרוםם ונתחזק, נאמין שזה יעבר בעזרת השם, ונתפלל להשם שיהיה לנו נוחות לקבל את הכל באהבה ובשמחה, ועוד יותר נרבה בתפלה - שלא יהיה לנו צער וצרה, רק שמחות וטובות.